МАС IV
12041

мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	**СТУДИЈСКА ЦЕЛИНА_ИНТЕГРАЛНИ ПРОЈЕКАТ 02**		
назив предмета	**ИП02_- интегрални урбани дизајн**	година	прва
школска година	2016_17	семестар	2
статус	обавезан предмет	ЕСПБ	12
наставник	**др Урош Радосављевић, ванредни професор** **др Владимир Михајлов, доцент**	бр.кабинета	241
e-mail контакт	yros@arh.bg.ac.rs mihajlovvladimir@yahoo.com		
учесници у настави		часови активне наставе	
		предавања	0
сарадници	асистент м арх. Александра Ђорђевић, асистент м арх. Филип Петровић	вежбе	0
		др. обл.нас.	8
		сам.истр.рад	0
координатор сц	др Урош Радосављевић, ванредни професор	часови пасивне наставе	
услови за упис		у сем./нед	7
		испитни рок	105

садржај предмета

циљ:

Истраживачко – пројектним радом у студију примењеном на регенерацију и обликовање простора студенти стичу нова знања заснована на савременим парадигмама урбаног дизајна који подразумевају учешће актера и заинтересованих страна у креирању, репрограмирању и преобликовању простора у плуралистичком друштву.

теоријска и практична настава:

Проблемски оквир:

Урбана мобилност и доступност представљају велики изазов у савременим градовима, а слична је ситуација и у данашњем функционисању Београда, како за градске власти, тако и за саме житеље. (Не)ефикасност саобраћајних система и уличне матрице, смањена мобилност, ограничена доступност одређеним градским садржајима; утрошено време, велики напор и мањак комфора који велики број грађана свакодневно проживљава на путу од куће до школе, посла, дома здравља, центара, трговина; дискутабилна просторна организација урбаних функција; као и мањак или недостатак информација о могућностима кретања, сви заједно позивају на комплексно и интегрално решавање изазова кониципирања, планирања и пројектовања урбаних склопова и начина кретања у њима. У 21. веку, добар транспортни систем значи избор: квалитетан јавни превоз, безбедан бициклистички саобраћај, пешачке руте, и квалитетна места за живот у граду где је вожња аутомобилом избор а не неопходност.

Такав приступ значи да се човек ставља у фокус урбаног дизајна, што подразумева прилагођавање града новим видовима кретања и то првенствено ка јавном превозу, пешачењу и вожњи бициклом, док се уједно очекује трансформација градских отворених простора од саобраћајница намењених доминантно аутомобилима ка улицама дизајнираним и за људе и за друге видове кретања.

Из тих разлога, овогодишњи задатак је да се интегралним урбаним дизајном истраже могућности унапређења мобилности и доступности на полигону у Београду (Београдски сајам) са једне стране, док се са друге стране конципира просторно-морфолошка и функционално-садржајна основа регенерације урбаног склопа градске четврти (Београдски сајам, приобаље Саве и део Сењака) ради подизања квалитета живљења и безбедног и квалитетног кретања у граду.

Истраживачки тематски оквир:

У овако дефинисаном проблемском оквиру рад на пројекту усмерен је ка интегралном урбаном дизајну полигона у Београду у релацији са приступачношћу предметном простору са једне стране, али и улогом коју тај предметни простор има као повезујући простор рубне зоне, средишње зоне и центра града.

Пројектни задатак:

Приступачан град – интегрални дизајн урбане регенерације амбијенталне целине Београдски сајам у приобаљу реке Саве и дела Сењака дуж Булевара војводе Мишића – од Моста на Ади до моста Газела.

Са циљем истраживања могућности унапређења постојеће урбане структуре Београда, на основу анализе и разумевања контекста потребно је идентификовати и дефинисати пројекат интегралног урбаног дизајна у оквиру задатог просторног полигона: Београдски сајам у приобаљу реке Саве од Моста на Ади до моста Газела у непосредној близини централне зоне Београда.

Идентификација пројекта подразумева ближе дефинисање уже просторне под-целине у проблемском/тематском и локационом смислу. Рад на пројекту урбане регенерације Београда усмерен је ка утврђивању предлога будућег коришћења, уређења и организације простора.

Истраживачка питања:

На основу истраживачког тематског оквира и пројектног задатка, потребно је испитати двојни карактер повезивања који предметни простор потенцијално може да има:

1. Подужно повезивање амбијенталне целине Београдски сајам и Сењака са центром Београда, односно Бановим брдом (саобраћајно, функционално, просторно), и

2. Попречно повезивање стамбено-пословног ткива Сењака са подужним јавним просторима дуж десне обале реке Саве (саобраћајно, функционално, просторно)

Како унапредити мобилност и доступност људи у простору који се налази на релативно малој удаљености од традиционалног центра Београда и планираног новог центра – Београда на води, а истовремено "удаљен" због великих саобраћајних објеката и система (мост на Ади, мост Газела, Главна железничка станица и железнички колосеци, Булевар војводе Мишића као саобраћајница намењена колском саобраћају пре него као улица за људе).

На који начин предметни простор функционише приликом сајамских манифестација, првенствено по питању саобраћаја, а на које би све начине отворени и затворени простори сајма и окружења могли да функционишу када нема сајамских догађаја (садржаји и активности)

Какву форму, карактер и интензитет веза успоставити са различитим деловима града: центром града – Адом Циганлијом и Бановим брдом; Новим Београдом – Сењаком и железничком станицом Прокоп?

Које нове намене/активности и физичке склопове планирати и дизајнирати у рекреативном потезу дуж обале реке Саве и којим факторима се опредељују принципи уређивања и грађења ових простора?

Испитати потенцијално ослобођен простор од колског и железничког транзитног саобраћаја на потезу од Еуро салона до моста Газела - чиме ће се створити услови у функцији пешачког и бициклистичког кретања, нових намена/активности и физичких склопова.

Испитати могућност формирања мултимодалне станице као чвора станице и места преседања између будућег метроа и постојеће линије Бео воза око мостовске конструкције на Београдском сајму.

Испитати могућност увођења јавног градског речног саобраћаја на реци Сави.

На који начин кретање и функционисање простора учинити отпорним на шокове урбаних трансформација и последица промене климе. У том контексту, истражити алтернативне начине мобилности појединачним видовима кретања, у зависности од ситуације (нпр. планирани метро / пешачење, други видови јавног превоза, бицикли / колски саобраћај….).

Како балансирати између економских, друштвених и еколошких захтева урбаног развоја на

	осетљивом контакту природе и града .... питања су која је потребно истражити у пројекту. **Партнери на пројекту:** Град Београд – Секретаријат за инвестиције / Београдски сајам / Град Београд – Секретаријат за саобраћај Дирекција за јавни превоз / Универзитет у Београду Саобраћајни факултет
метод извођења наставе:	Настава се одвија кроз комбинацију више разноврсних облика рада, као што су интерактивна тематска предавања наставника предмета и партнера на пројекту, анализе случајева, дискусије везане за тему пројекта, индивидуални и групни студентски истраживачки рад, као и кроз три радионице – колоквијума у форми презентације студентских радова током семестра, као и на јавној усменој одбрани пројекта у првом испитном року након одржане наставе у семестру. Распоред предавања партнера на пројекту биће накнадно објављен и биће доступан студентима током реализације наставе.
основна литература:	Elin, N. (2006) Integral Urbanism. NY: Routledge. Fainstein, S. (2010) The Just City. New York: Cornell University Press. Ђукановић, З. и Живковић, Ј. (2008) Јавна уметност и креирање места: студија случаја – Београд. Београд, Градска општина Стари Град: Архитектонски факултет. Лаловић, К. и Радосављевић, У. (ур.) (2013). Савремени приступи урбаном дизајну за одрживи туризам Србије. Београд: Архитектонски факултет. Лазаревић Бајец, Н. и Маруна, М.(2009.) Стратешки урбани дизајн и културна разноликост. Београд: Архитектонски факултет. Милић, В., А. и Ђокић, В. (ур.) (2006). Београд Престоница. Београд: Архитектонски факултет; Berlage Institute, Rotterdam и Fakultät für Architektur der RWTH Aachen. Thomas, R. & Fordham, M. (ed.) (2005) Sustainable Urban Design: an environmental approach. London, New York: Spon Press. Ваништа Лазаревић, Е. (1999) Урбана реконструкција. Београд: Задужбина Андрејевић.
исходи предмета:	Разумевање кључних савремених дисциплинарних питања везаних за проблематику интегралном приступу урбаном дизајну у циљу одрживости решења и заштите животне средине; Познавање и примена основних метода у интегралном приступу у процесу анализе и конципирања решења у урбаном дизајну; Практична знања о принципима интегралних креативних решења за комплексне урбане ситуације; Начини укључивања партнера, креирања организационих аранжмана, начина финансирања и механизама за имплементацију у процес урбаног дизајна; Начини вредновања интегралних решења, праћења процеса и квалитета циљева и индикатора усмерених ка перформансама и реализацији решења

оцењивање

предиспитне обавезе		завршни испит	
колоквијум 1	15	елаборат	30
колоквијум 2	15	усмена одбрана	10
колоквијум 3	20		
активност током семестра	10		

Критеријуми оцењивања:	Редовно и активно похађање наставе; самосталност и креативност у раду; квалитет истраживања и формулације концепта на свим нивоима практичног рада; квалитет разраде решења и вербалне, и графичке презентације пројекта. **Студент који не присуствује на више од 30% наставе на предмету, у текућој школској години, губи право на полагање испита.*** * Одлука Наставно-научног већа Универзитета у Београду Архитектонски факултет, број: 02-1000/1 од 11.07.2014. г. на основу члана 21. а у вези са чланом 76. став 1. тачка 1. Статута Архитектонског факултета у Београду

терминиски план

недеља	*датум*	*опис тематских једница*
1	13. феб. 2017	**0.1. Упознавање са задатком**, локацијом, начином рада на предмету **Разумевање концепта приступачног града**: јавни простор и приступачност
2	20. феб. 2017	**1.1. Читање и разумевање територије (Р 1:20.000 до 1:2.500)** – **АНАЛИЗЕ** докумената, формалних и неформалних урбанистичких и просторних планова, политика, стратегија, иницијатива приватног и јавног сектора, конкурса за предметну територију
3	27. феб. 2017	**1.2. Читање и разумевање територије (Р 1:20.000 до 1:2.500)** – **АНАЛИЗЕ** различитих аспеката простора: физичка структура; функционална структура; економски и социолошки аспект и начин коришћења простора; колски и пешачки саобраћај и доступност простора, визуелни идентитет, бренд
4	6. март 2017	**1.3. Читање и разумевање територије (Р 1:20.000 до 1:2.500)** – **АНАЛИЗЕ** актера и различитих циљних група, њихових потреба и захтева и успостављање релација између простора и актера. Дефинисање основних потенцијала, проблема, ограничења и могућности развоја предметне територије. Анализе примера
5	13. март 2017	**КОЛОКВИЈУМ 1. – Читање и разумевање територије (Р 1:20.000 до 1:2.500):** · резултати анализе докумената, · компаративне анализе (мапе, дијаграми, табеле...), · резултати анкета, интервјуа…, · колажи визуелног идентитета, · приказ бренда простора, · динамичке мапе (ГИС) потенцијала и проблема простора. **Приказ свих корака од 1.1. до 1.3. / Облик рада: групно** **Формат и број плаката: минимум 2 плаката 100 / 50 цм вертикално**
6	20. март 2017	**2.1. Стратегија: креирање визије и концепта развоја територије (1:2.500 до 1:1000)** – **ВИЗИОНИРАЊЕ** – креирање визије и развојних циљева **Формулисање концепта приступачности** и повезаности предметног подручја са ширим и ужим окружењем на различитим проблемским / просторним нивоима. Формулисање концепта мреже отворених јавних простора и мултимодалног кретања
7	27. март 2017	**2.2. Стратегија: креирање визије и концепта развоја територије (1:2.500 до 1:1000)** – **КРЕИРАЊЕ** програмско – просторних **СЦЕНАРИЈА** развоја. **Алтернативе развоја** засноване на реализацији појединачних/интегралних решења врста кретања и пројеката
8	3. април 2017	**2.3. Стратегија: креирање визије и концепта развоја територије (1:2.500 до 1:1000)** – **ОПЕРАЦИОНАЛИЗАЦИЈА** циљева и **ВРЕДНОВАЊЕ** сценарија, одабир сценарија и простора за просторно-програмску разраду
9	10. април 2017	**КОЛОКВИЈУМ 2. – Стратегија: креирање визије и концепта развоја територије (1:2.500 до 1:1000)** · филм/колаж, слика/цртеж и текст заједничке визије различитих актера + циљева, · макете, дијаграми, филм, анимације, симулације, динамичке мапе (ГИС)…, · дистрибуција циљева у простору и времену са матрицом одговорности, · матрица остварљивости циљева. **Приказ свих корака од 2.1. до 2.3.** **Облик рада: групно** **Формат и број плаката: минимум 2 плаката 100 / 50 цм вертикално**
10	17. април 2017 Ускршњи празници – рад код куће и консулт. по договору	**3.1. Формирање просторно-програмског интегралног урбаног пројекта (1:1.1000 до 1:500)** – детаљна **РАЗРАДА ПРОСТОРНО-ПРОГРАМСКИХ ЕЛЕМЕНАТА** на одабраном ужем простору: **просторни ниво**: дефинисање концепта просторне организације и кретања у релацији са структуром непосредног окружења, поставком просторно-организационог, обликовног, композиционог концепта,...
11	24. април 2017	**3.2. Формирање просторно-програмског интегралног урбаног пројекта (1:1.1000 до 1:500)** – детаљна **РАЗРАДА ПРОСТОРНО-ПРОГРАМСКИХ ЕЛЕМЕНАТА** на одабраном ужем простору: **програмски ниво**: дефинисање структуре садржаја и активности, предлог могућих капацитета за планиране садржаје, успостављање веза са окружењем,...
12	1. мај 2017 Празник рада – рад код куће и консулт. по договору	**3.3. Формирање просторно-програмског интегралног урбаног пројекта (1:1.1000 до 1:500)** – **РЕГУЛАЦИОНО РЕШЕЊЕ:** **композиционо обликовање** отворених јавних и приватних простора и објеката и отворених и затворених приватних простора и објеката

13	8. мај 2017	**3.4. Формирање просторно-програмског интегралног урбаног пројекта (1:1.1000 до 1:500) – РЕГУЛАЦИОНО РЕШЕЊЕ:** **урбанистичко композиционо и партерно решење** са дефинисаним опсегом остварених капацитета изградње, основним регулационим и нивелационим елементима, правила парцелације и правила коришћења и уређења јавних простора; основна материјализација простора
14	15. мај 2017	**КОЛОКВИЈУМ 3. – Формирање просторно-програмског интегралног урбаног пројекта (1:1.1000 до 1:500)** · програм (структура садржаја, капацитети, комуникације, време и начин коришћења, активности...); · план хоризонталне и вертикалне регулације; · правилник регулације; · композициони план; · партерно решење; · пресеци и изгледи; · тродимензионални приказ. **Приказ свих корака од 3.1. до 3.4.** **Облик рада: групно 3.1. и 3.2., индивидуално 3.3. и 3.4.** **Формат и број плаката: минимум 2 плаката 100 / 50 цм вертикално**
15	22. мај 2017	Завршни рад на пројекту и припрема за испит - елаборат